

Uitvoeringsprotocol herprofilering NVO's en NEZ

1^e Stap

Vaststellen of dit werk onder de Omgevingswet/ gedragscode als bestendig beheer en onderhoud uitgevoerd kan/mag worden?

Achterstallig onderhoud is binnen de Omgevingswet/ gedragscode geen bestendig beheer en onderhoud maar een ruimtelijke ingreep → QuickScan verplicht!

2^e Stap

Ruimtelijke ingreep → QuickScan en de daaruit voortkomende vervolprocedure.

Bestendig beheer en onderhoud → strategie kiezen:

1. Habitatbenadering (incl. aanvullende maatregelen beschermde soorten).
2. Maatwerk in overleg met ecooloog.
3. Habitat ongeschikt houden.

Strategie 1: HABITATBENADERING

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt volgens richtlijnen behorende bij bestendig beheer en onderhoud (ecologisch onderzoek via bureaustudie) onderzocht of zich op of rond het werkterrein juridisch beschermde soorten bevinden of kunnen worden verwacht.

Het beheer of onderhoud moet 'bestendig' zijn. Dat houdt in dat het beheer of onderhoud regelmatig terugkeert en dat al langere tijd plaatsvindt om de bestaande situatie te handhaven. Het vestigen of behoud van beschermde soorten mag niet in de weg hebben gestaan.

Uitgangspunt van de habitatbenadering is dat ten behoeve van (beschermde) soorten een belangrijk deel van de vegetatie in het natte profiel en op het droge profiel wordt gespaard.

Als er gekozen wordt om binnen het broedseizoen, 15 maart – 15 augustus meer dan 50% van de aanwezige vegetatie te maaien of binnen en of buiten het broedseizoen meer dan 50% te herprofilen, dan is er géén sprake meer van habitatbenadering.

Toelichting: veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Moerasvogels en andere watervogels broeden meestal tussen 1 april en 15 augustus.

Vormen van bestendig beheer NVO's en NEZ

Aanlegfase → na de aanleg jaarlijks maaien tot er een gesloten vegetatie is ontwikkeld.

Onderhoudsfase → 1 x per 2, 3 jaar maaien.

Instandhoudingsfase → eenmaal per 5/ 8 jaar herprofilen gericht op het handhaven van de bestaande situatie.

Voorschriften algemene zorgplicht

Van de hieronder genoemde punten dient elk punt jaarrond te worden toegepast.

- ✓ Schade aan bermen, oevers, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing, wordt voorkomen.
- ✓ Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast.
- ✓ Met machines en voertuigen wordt stapvoets (< 5 km/u) gereden of gevaren, zodat dieren zo veel mogelijk kunnen wegluchten. Er wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen.
- ✓ Het uitvoerend personeel dient te allen tijde te letten op alarmerende vogels en hun nesten. Als nesten worden gevonden of vermoed dient minimaal 50 m² vegetatie rondom het nest te worden gespaard.

- ✓ Werk rustig in de richting waar dieren de werklocatie kunnen verlaten en voldoende dekking en alternatief leefgebied beschikbaar is.
 - ✓ Maaihoogte op minimaal 10 cm hoogte.
 - ✓ Herprofilering binnen strategie 1 vindt plaats buiten het broedseizoen, periode 15 maart en 15 augustus en voor- en of na de winterrust van amfibieën, periode 1 april tot 1 oktober.
 - ✓ Herprofilering binnen strategie 3 vindt plaats voor- en of na de winterrust van amfibieën, vanaf 1 april tot 1 oktober.
 - ✓ De uitgenomen wortelzone met stoppelresten wordt dun uitgespreid op een nabijgelegen zone (als dat niet kan, dan in een baal of hoop). Hierbij dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en hun leefgebieden, bij voorkeur het materiaal deponeren op het onderhoudspad. Het vrijgekomen materiaal blijft minimaal 2 dagen liggen, zodat eventueel aanwezige dieren kunnen ontsnappen.
 - ✓ Werkzaamheden vinden in eerste instantie overdag plaats om verstoring door verlichting te voorkomen. Als werkzaamheden in het donker worden uitgevoerd, wordt enkel de werkplek verlicht en uitstraling naar de omgeving voorkomen.
 - ✓ Bij onderhoud vanuit het water zijn onderstaande punten van toepassing:
1. Zuurstofgehalte
 Voor aanvang van het werk wordt door de opdrachtnemer altijd eerst het zuurstofgehalte gemeten. De gemeten waarde/ zuurstofgehalte worden door de opdrachtnemer in het logboek op werklocatie vastgelegd. Indien het zuurstofgehalte lager is dan 3 mg/l dan wordt het werk door de opdrachtnemer stopgezet en vindt er direct afstemming plaats met de toezichthouder waarna de toezichthouder HHD de situatie met de directievoerder bespreekt. Tevens worden de werkzaamheden per direct stopgezet als er naar lucht happende vissen worden waargenomen. Na stopzetting van het werk wordt door de opdrachtnemer het zuurstofgehalte gemeten en vindt er direct afstemming plaats met de toezichthouder waarna de toezichthouder HHD de situatie met de directievoerder bespreekt.
 2. Luchttemperatuur
 Bij een luchttemperatuur onder de 0° C en vanaf 20° C of hoger, wordt dagelijks, door de opdrachtnemer, voor aanvang van het werk, de watertemperatuur gemeten. Bij luchttemperatuur boven de 25° C. en onder de 0° C. worden de metingen door de opdrachtnemer ook rond 12.00 en 16.00 uur uitgevoerd. De metingen vinden plaats in het midden van het doorstroomprofiel op 5 tot 10 cm waterdiepte. De gemeten waarde/ watertemperatuur worden door de opdrachtnemer in het logboek op werklocatie vastgelegd.
 Indien de watertemperatuur hoger is dan 25° C. of lager dan 0° C of als er naar lucht happende vissen worden waargenomen dan wordt het werk door de opdrachtnemer stopgezet en vindt er direct afstemming plaats met de toezichthouder waarna de toezichthouder HHD de situatie met de directievoerder bespreekt.

3. IJsvorming

Bij 100% ijsvorming van het wateroppervlak worden de werkzaamheden en metingen in afstemming met de directievoerder stopgezet. Zodra er geen gesloten ijslaag meer is worden bovengenoemde metingen weer opgestart en kunnen de werkzaamheden als de watertemperatuur boven de 0° C en het zuurstofgehalte 3 mg/l of hoger is na af en instemming met de directievoerder weer worden opgestart.

De eindbeslissingen om het werk bij overschrijding van de maximale- en minimale toegestane watertemperatuur en/of zuurstofgehalte uit het EWP tijdelijk stop te zetten of na stopzetting weer op te starten wordt, in af- en schriftelijke instemming (per mail) door de directievoerder HHD genomen en met de opdrachtnemer afgestemd.

✓ Wet dieren

De zorgplicht uit de Omgevingswet houdt niet een gebod in om zieke, gewonde of anderszins hulpbehoevende dieren op te vangen en te verzorgen. De plicht om hulpbehoevende dieren zorg te verlenen valt onder de Wet dieren, geldend van 01-07-2021 t/m heden.

De Wet dieren geeft regels die hoofdzakelijk gehouden dieren beschermen. Echter, onder deze wetgeving worden ook dieren beschermd die niet worden gehouden.

Dit d.m.v. het verbod op dierenmishandeling en de plicht om hulpbehoevende dieren zorg te verlenen. Voor meer informatie over deze wetgeving en hoe te handelen bij hulpbehoevende dieren zie bijlage 1.

Soortspecifieke werkwijzen specifiek voor strategie 1 en 3

De strategie 1 en 2 geven niet voor alle soort(groep)en voldoende bescherming. Daarom zijn, bij aanwezigheid van de volgende soorten aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Waterspitsmuis

Voorkeursoptie: in de kwetsbare periode (de voortplantingsperiode van april tot en met augustus en de winterrustperiode van december tot en met februari) geen werkzaamheden uitvoeren in essentieel leefgebied. Dit wordt bepaald/gemarkeerd door een ecologisch deskundige.

Optie 2: als werkzaamheden toch moeten worden uitgevoerd in de kwetsbare periode, dan:

- ✓ Dient verstoring door werkzaamheden in de directe omgeving waar mogelijk voorkomen te worden
- ✓ Mogen werkzaamheden niet leiden tot het ongeschikt maken van essentieel leefgebied

Voor het uitvoeren van werkzaamheden geldt:

- ✓ In het leefgebied van de waterspitsmuis worden werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd. Van het leefgebied wordt maximaal 50% per jaar onderhouden in stroken van 250 meter. Het onderhoud vindt plaats vanaf een kant met ongeschikt habitat voor de waterspitsmuis. Vertroebeling van het water dient zoveel mogelijk voorkomen te worden.
- ✓ Vrijgekomen materiaal wordt niet in het leefgebied van de waterspitsmuis gedeponeerd. Direct afvoeren?

Noordse woelmuis

Voorkeursoptie: in de kwetsbare periode geen werkzaamheden uitvoeren in essentieel leefgebied. Dit wordt bepaald/gemarkeerd door een ecologisch deskundige. De maanden september en oktober zijn de minst kwetsbare periode, na de voortplanting en voor de winterrust.

Wanneer in de winter het voorkomen van noordse woelmuis kan worden uitgesloten omdat het perceel te nat is, mogen werkzaamheden ook in de winterperiode worden uitgevoerd.

Optie 2: als werkzaamheden toch moeten worden uitgevoerd in de kwetsbare periode, dan:

- ✓ Dient verstoring door werkzaamheden in de directe omgeving waar mogelijk voorkomen te worden
- ✓ Mogen werkzaamheden niet leiden tot het ongeschikt maken van essentieel leefgebied

Voor het uitvoeren van werkzaamheden geldt:

- ✓ Grasland of rietland wordt maximaal eenmaal per jaar onderhouden/ gemaaid, waarbij minimaal 50% van het leefgebied in stroken of vlakken behouden blijft, bijvoorbeeld in de vorm van stroken van minimaal 5 meter breed. Als er sprake is van bosopslag moet in overleg met een ecologisch deskundige een keer extra worden gemaaid. Tussen beide maaibeurten dient minimaal 6 weken te zitten.
- ✓ Vrijgekomen materiaal wordt niet in het leefgebied van de noordse woelmuis gedeponeerd.

Strategie 2: MAATWERK IN OVERLEG MET ECOLOOG

Maatwerk is mogelijk als in overleg met een ecologisch deskundige zodanige andere maatregelen worden getroffen dat de uitvoering geen wezenlijke invloed heeft op de populaties van te beschermen soorten.

Strategie 3: HABITAT ONGESCHIKT HOUDEN

Maaien met als doel habitat geheel permanent ongeschikt maken/ houden voor beschermde soorten (waaronder broedende vogels), bijvoorbeeld door de vegetatie kort te houden. Voorwaarde is dat de vegetatie al aan het begin van het broedseizoen ongeschikt is (gemaakt) en er geen andere beschermde soorten aanwezig zijn die hierdoor nadelig worden beïnvloed.

Toelichting: door voor het broedseizoen (15 maart) van de te onderhouden zone 25% extra te maaien, tot een maximale breedte van 20 meter van de geplande onderhoudszone ontstaat er vanzelf een bufferzone tussen de werklocatie en de habitatzone. De niet gemaaide zone is het meest aantrekkelijk voor veel soorten. Veel soorten worden dus 'gestuurd' naar de zijde waar geen onderhoud zal plaatsvinden. Dit zorgt voor de grootste ecologische winst en reduceert het risico op slachtoffers.

BIJLAGE 1

Wet dieren

De Wet dieren geeft regels die hoofdzakelijk gehouden dieren beschermen. Echter, onder deze wetgeving worden ook dieren beschermd die niet worden gehouden. Dit d.m.v. het verbod op dierenmishandeling en de plicht om hulpbehoevende dieren zorg te verlenen. Relevante onderdelen uit deze wetgeving zijn o.a.:

Artikel 1.3 Intrinsieke waarde

1 De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend.

2 Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.

3 Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:

- a.** dorst, honger en onjuiste voeding;
- b.** fysiek en fysiologisch ongerief;
- c.** pijn, verwonding en ziektes;
- d.** angst en chronische stress;
- e.** beperking van hun natuurlijk gedrag; voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Artikel 2.1. Dierenmishandeling

1 Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

6 Een ieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg.

Artikel 2.2. Houden van dieren

1 Het is verboden dieren te houden die niet behoren tot door Onze Minister aangewezen diersoorten of diercategorieën.

8 Het is houders van dieren verboden aan deze dieren de nodige verzorging te onthouden.

Wat te doen bij hulpbehoevende dieren

Indien er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dieren gewond raken of als er hulpbehoevende dieren in het werkveld worden aangetroffen dan kunt u het volgende doen.

Breng het gewonde dier zelf naar b.v. naar Wildopvang Delft e.o. Linnaeuspad 5 2616 LT Delft Telefoon: 015 – 215 78 38 of bel dan de dierenambulance. De telefoonnummers van ambulances uit onze regio zijn:

- Dierenambulance Haaglanden (Delft) 015-2121000
- Dierenambulance Wassenaar en Leidschendam-Voorburg (24 uur bereikbaar) (Wassenaar, Leidschendam-Voorburg) 070-5117772
- Dierenambulance De Wijs Westland (De Lier, Naaldwijk, 's-Gravenzande, Monster, Poeldijk, Honselersdijk, Maasdijk, Wateringen) 0900-4035009
- Dierenambulance Den Haag (Den Haag, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer) 070 – 328 28 28
- Dierenambulance Zuid-Holland-Zuid (Rotterdam, Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk Lansingerland, Den Hoorn, Hellevoetsluis, Hoek van Holland, Krimpen aan den IJssel, Maasdijk, Maasland, Maassluis, Maasvlakte, Midden Delfland, Schiedam, Schipluiden) 0900-1120000
- Dierenambulance Maasstad 010-477 7975
- Lukt het je zelf om een dier naar Wildopvang te brengen? Dat is heel fijn! Dan hoeft het namelijk niet te wachten op een dierenambulance en is het zo min mogelijk in nog meer vreemde handen. Heb je een dier dat gewond, ziek of verveest is? Dan hier wat tips:
- Plaats het dier in een veilig vervoersmiddel (een kattenbench, een kartonnen doos, etc.). Zorg voor voldoende ventilatie maar niet te grote gaten waar het dier uit kan ontsnappen.
- Geef het dier GEEN water, voeding of iets anders. Dit levert het dier extra stress op.
- Kom zo snel mogelijk naar ons om het dier te brengen.
- Zit het dier op een onhandige of onveilige plek? Eigen veiligheid gaat voor alles! Neem het dier ook niet los in de auto mee.
- Egels of vleermuizen voorzichtig oppakken (in een handdoekje of met dikke tuinhandschoenen bijvoorbeeld) ivm steek- of bijtgevaar.

Voor meer informatie over wildopvang zie ook:

<https://www.wildopvangdelft.nl/dier-gevonden/>

Voor meer informatie over de Wet dieren zie:

wetten.nl - Regeling - Wet dieren - BWBR0030250 (overheid.nl)